

שבת
שלום

פרשת בשלח

משה רבנו--לא האמינו בו ישראל, מפני האותות שעשה:
שהמאמין על פי האותות--יש בליבו דופי, שאפשר שייעשה האות בלאט וכישוף.
אלא כל האותות שעשה במדבר, לפי הצורך עשאן--לא להביא ראיה על הנבואה:
צרך להשקיע את המצריים, קרע את הים והצלילם בו.
צרכנו למזון, הוריד לנו את המן. צמאו, בקע להם את האבן.
כפרו בו עדת קורח, בלעה אותם הארץ. וכן, שאר כל האותות
(ראב"ט, הלכות יסודי התורה פרק ח').

פרשת השבוע: הרבנית דבורה עברון

שבת פרשת בשלח		ימי החול	
הדלקת נרות	16:50	זמן תפילין/טלית	05:42←05:45
מנחה	14:00	שחרית א'	06:00
שיעור הלכה אקטואלית לימוד מדור לדור (במקביל)		שחרית ב' (בביה"כ)	06:45
		שחרית ג' (בביה"ס)	08:20
שחרית א'	06:45	סוף זמן ק"ש	09:14←09:16
שחרית ב'	08:30	מנחה א' (בחד"א)	13:15
מנחה 12:30, 13:30	16:50	מנחה וערבית	17:00
מנחה (בני-עקיבא)	14:00	שקיעה	17:11←17:16
צאת השבת	17:47	ערבית	20:10

כמו תפילה של ירד / הרב חיים סבתו

תהליך גידולו של אדם מאז היותו עובר ועד יום מותו הוא תהליך של תנועה מהתלות אל עצמאות. העובר במעי אמו תלוי כולו בקשר וביניקה של כוחות החיים מאמו. כאשר הוא נולד הוא מתחיל לפתח עצמאות, אך היא מוגבלת. הוא אינו יכול לאכול בכוחות עצמו, ללכת או לדבר. אט אט הוא נגמל ומפתח עצמאות גמורה, ששיאה הוא ב"על כן יעזוב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו".

הנביא ממשיך את לידת עם ישראל במצרים לתינוק. המתבונן בתהליך שעבר עם ישראל מיום היציאה ממצרים עד הכניסה לארץ, רואה תהליך מקביל לתהליך העובר על התינוק מלידתו עד בגרותו. עם ישראל עובר תהליך חינוכי המתחיל בתלות גדולה מאד. על נס קריעת ים סוף נאמר: "ה' ילחם לכם ואתם תחרישון". אין צריך לומר שבמכות מצרים כמעט לא היתה פעילות אנושית, פרט להורדת מטה או הכאה וכדומה. פסוק זה מתאר תלות גמורה "ה' ילחם לכם ואתם תחרישון".

בהמשך, מוצאים אנו את המזון שאכלו ישראל במדבר שתיאורו דומה מאד למאכל של יונק. אוכל שלא צריך לטרוח לעמול בו, ללא צבע או צורה מיוחדים, אוכל אחיד לכולם, כמו חלב אם. משה רבינו המתאר תקופה זו, מכנה אותה במילים: "כאשר ישא האומן את היונק". ומה עושה תינוק כאשר הוא רוצה משהו? הוא צועק ובוכה. ואכן, כך עושים ישראל בכל שלב בו חסר להם משהו. כאשר מצרים מאחור - הם צועקים. כאשר הם לפני - צועקים. כאשר המים מרים - צועקים. כאשר אין לחם - צועקים. כמו תינוק התלוי לגמרי בהוריו שלא נותר לו אלא לצעוק.

בתיאורים של תפילות על הגשם בשנות בצורת בימים קדומים, ניכר להבחין בזעזוע שעבר על העם בתקופת בצורת. היו כולם יוצאים ובוכים, מניחים אפר על ראשם וממנים בעלי תפילה ומוסר שירעידו את לב כולם.

מה גרם לכך שכוחה של התפילה ירד כל כך? מה גרם לכך שהמרגלית הגדולה והמיוחדת שקבלנו, התפילה, נחלשה כל כך שאף על פי שהצרות גדולות, לא ניכרים הזעזוע והמצוקה?

אם מתבוננים ומחפשים את הסיבה, ניכר לראות שבעבר, כאשר לא ירד גשם לא היה מה לאכול! ממש! לא היו בשוק פירות וירקות. לא היתה חיטה. לא היו מים. אבל היום המצב השתנה. אף אחד לא באמת חושש שלא יהיה אוכל בשנה הבאה. מקסימום קצת עליות מחירים וכו'. סדרי החיים הפכו לכאלה שקשה לנו לחוש את התלות של האדם באלוקים. כאשר ניצב עם ישראל מול הים והמצרים מאחור - חשו תלות מוחלטת באלוקים. ממילא גם תפילתם בקעה מהלב. כאשר היה ברור שללא גשם אין אוכל, וללא רפואה משמים - החולה לא יבריא - היתה הרגשת התלות מוחלטת.

למראית עין העולם הולך וצועד כמו אותו ילד המתחיל להתבגר ולהיות עצמאי. הוא כבר לא צועק ולא בוכה, הוא לומד להתמודד ולפתור את הבעיות של עצמו. העולם העובר למצב של עצמאות, ממילא חש פחות את התלות באלוקים. הדוגמה הבולטת ביותר היא בסוף הפרשה, כאשר ישראל יוצאים להילחם בעמלק, הם נזקקים לצבא וללוחמים. לא עוד "ה' ילחם לכם". וכך בכניסה לארץ, ללא מן וללא באר, הולך עם- ישראל צעד אחר צעד לקראת עצמאות. האדם חש שהוא כבר לא צריך את אלוהים, הוא חש שהוא מסתדר לבד. הדבר הראשון שנפגע במציאות שכזו היא התפילה. התפילה כבר לא בוקעת מהלב ולא מלווה בדמעות מכיוון שהאדם לא חש תלות.

כאשר תארנו את הילד המתבגר, ראינו בחיוב את התפתחותו. אנו רוצים שהילד יהיה עצמאי ולא תלוי במבוגרים, כך אנו רוצים שעם ישראל יהיה עצמאי. אולם ראינו שעצמאות זו גורמת לריחוק מהקב"ה. האם עצמאות זו חיובית היא או שלילית? ברור שבמבט ראשון נפגעת תחושת התלות, כאשר אדם חש עצמאי יותר, אולם זה רק בצד החיצוני. התלות הגמורה יוצרת מצב בו אין אפשרות אחרת פרט לזעקה לאלוקים. אולם כאשר המצב משתנה, יכול האדם להגיע למקום גבוה יותר ביחסו לתפילה. מדוע? משום שהוא קרוא להעמיק ולהבין שגם **כל הדברים הנראים כרגילים וכבאים מאליהם, גם הם ניתנים לו מיד ה'.** האדם קרוא לעלות משלב האמונה הפשוטה ולהתקדם ממנה אל האמונה הבוגרת. אם אדם נמצא בין הפרקים, כלומר, עזב את האמונה הילדותית, אך לתפילה הבוגרת טרם הגיע, הוא חש שאין לתפילה כוח ומשמעות. האדם צריך לתרגם את האמונה שלו לרמה גבוהה יותר. כביכול "זו לא חכמה" להגיע לאמונה כאשר רואים ניסים ותלויים בה' לחלוטין. החכמה היא להגיע למקומות עמוקים יותר באמונה ובתפילה, מתוך הבנה שלמרות שלכאורה אין הוא חש תלות, מבין האדם מהי משמעות חייו, וכיצד מנהל ה' את העולם. הבכי שלו אמנם פחות ספונטאני, אך עמוק הרבה יותר. אמונתו היא עמוקה יותר.

כיצד ניתן להגיע לכך שאדם עצמאי לחלוטין יחוש כגמול עלי אמו? מי שרוצה להבין זאת יכול להתבונן בספר תהלים. דוד המלך חש כגמול עלי אמו, "ה' רועי לא אחסר". דוד המלך חש תלות גמורה בקב"ה, אך לא מתוך מצוקה של ילד שאין לו מה לאכול, אלא מתוך התבוננות עמוקה, מתוך הבנה אמיתית מהי התלות של העולם כולו בקב"ה.

ב"עולת ראי"ה" כותב הרב קוק שהנשמה תמיד מתפללת. הקשר של פנימיות האדם לקב"ה הוא מתמיד, אלא שיש דברים שחוסמים אותו. העבודה של האדם אינה להמציא את התלות הזו, אלא רק להסיר את אבני הנגף החוצצים ומונעים מקשר זה להתגלות. כאשר יסיר את כל החוצץ והמפריע, ממילא יתגלה קשר זה מעצמו, כאותו משורר היושב וכותב שיר, הוא אינו ממציא אותו, אלא מגלה את השיר שהנשמה שלו חיברה. הוא מגיע לטהרת נפש ומסיר את המחיצות ואז הוא קשוב לשירת הנשמה שלו. התינוק והילד הקטן אינם יודעים לעשות זאת. הם יודעים לצעוק צעקה גדולה, אך דרגתה נמוכה. זעקתם של ישראל על שפת הים היא נוראה ועצומה, אך היא כזעקתו של ילד שנפל ואין בכוחו לקום לבד. הזעקה של אדם שהסיר את אבני הנגף מנשמתו היא שקטה יותר, אך עמוקה יותר. אבני הנגף הם הצביעות והגאווה, החטאים והמידות הרעות. רק בהסרתם ניתן להגיע אל הנשמה. זהו מבחנו של האדם לזיהוי מצבו הרוחני. הרפואה אינה שיפור התפילה, אלא הסרת החיציות. לא ניתן לצפות לחזור לתפילה וזעקה של מי שאין לו אוכל. עלינו להגיע לתפילה ממקום עמוק יותר ושתגיע לעוצמה גבוהה כמו צעקתו של הרעב ללחם. כדי שהתפילה תהיה תפילה, צריך האדם לעבוד לפני התפילה, לתקן מידותיו, להסיר את הזיופים ולברוח מהגאווה. ככל שיותר אבנים יוצאו - המעיין ינבע בצורה טובה יותר.

אתוק אתר 'סיבת' ברכת אשה"

לרחל עברון, אתך באבלך במות אחיך

מאוריזיו פרמן ז"ל

קיבוץ סעד

פ ר ת e e e " ת - פ ר ק ' d

נושא מגדיל/מגדול הפך להיות העניין הבווער ביותר על סדר היום – אף יותר מביקור סגן הנשיא של בת בריתנו.

לאחרונה אף שקלתי לבקש מאת העורך להעביר את הדיון למדור החדשות, או למדור "סדרות בהמשכים". על אף שהזירה מתקיימת במרשתת – רואה אני צורך להפיצה ברבים על גבי העלון, לטובתם של הללו שאינם תחת מטריית ה"קהילה-נט".

ובכן, במה מדובר? לאחר פרסום דבריו של ר' שילה, התעורר ר' אליהוא – כבר ביום הפצת העלון, - קצת לפני מועד הדלקת נרות השבת, וטען כנגד עמדתו של שילה. כזכור, סבר שילה שהעובדה שכבר האבודרהם מציין שבשבת אומרים מגדול, סותרת את הרעיון שהסיבה לכך נעוצה ב"פשוט"ת", כי חלוקת התנ"כ לפרקים וחלוקת ספר שמואל – טרם נפוצה בתקופת האבודרהם. קם כנגדו אליהוא ובפיו ראיות חותכות שחלוקת ספר שמואל קדמה בלמעלה מאלף שנים לתקופת אבודרהם: החל מתרגום השבעים, דרך כל יתר התרגומים.

אם חשבתם שנסתתמו טענותיו של שילה – טעות בידכם! אומר ר' שילה: עובדה זו נכונה אמנם, אבל אין היא עוזרת לצד של אליהוא, כיוון שהיהודים לא נזקקו לתרגומים הלועזיים. כאן שוב קפץ אליהוא (וזה כבר קרה במוצאי השבת...) ובפיו, או יותר נכון במקלדתו, רעיון שובר שוויון – הרבנים היו חייבים לדעת את חלוקת ספרי שמואל ומלכים, לצורך הוויכוחים עם הנוצרים שנגררו אליהם.

מה אומר ומה אדבר? נקלעתי בניגוד לרצוני לעין הסערה, כאשר שני אריות מטילים בליסטראות זה בזה – ואנוכי, כמי שעומד באמצע, מקבל וקולט על בשרי את הבליסטראות משני הצדדים...למען הסר ספק, הבליסטראות הן רק באופן מטאפורי – כמו למשל הדי-9 על הבג"ץ. או הגדלת קצבאות הנכים וכדומה...

לעזרתי, מול שני האריות דלעיל. יצא מן היער אריה אמיתי, בדמותו של הרב ארי שליט"א, מרא דאתרא (מילולית – מורה המקום, מעשית – רב הישוב). הרב שלח לכתובת הדוא"ל שלי צילום דף מבאור ההגדה של פסח ע"י הרב ראובן מרגליות – הדף שבו ברכת המזון. ושם – כמנהג כל ההגדות, כתוב: מגדול. בהערות בשוליים מזכיר הרב את האפשרות הידועה של פשוט"ת – אבל מציין בהמשך שכבר האבודרהם קובע שבשבת אומרים מגדול, ומפנה אותנו לבבלי במסכת שבת דף קטז ע"ב. אבל כבר המשנה הראשונה בפרק אומרת: אין קורין בכתובים בשבת. וההסבר לכך הוא שעקב הקריאה בכתובים, תיפגע ההקשבה לשעור בהלכה שנותן הרב. בדיון האמוראים בדף קטז, יש מחלוקת אם האיסור לקרות בכתובים חל רק על הזמן שבו דורש הרב בהלכה, או במשך כל השבת. יורשה לי להוסיף, שהרב מרגליות סבר כנראה, שהרב דורש בהלכה גם ביום טוב – כי בהגדה שלו הוא קבע שאומרים מגדול...

כאן אני מסיים את חלקי בעניין זה בל"נ (בלי נדר) – על אף שטרם הוברר מדוע יש לקרוא מגדול בסעודת פורים – כי הרי הרב בעיתוי זה אינו יודע להבדיל בין ארור המן לבין ברוך מרדכי...

חנן טולין

שולחן צורק

ניגון העשבים / ר' נחמן מברסלב

" דע כי כל רועה ורועה יש לו ניגון מיוחד, לפי העשבים ולפי המקום שהוא רועה שם, כי כל עשב ועשב יש לו שירה, ומשירת העשבים נעשה ניגון של רועה.

אם הייתי זוכה לשמוע את קול השירות והתשבחות של העשבים, איך כל עשב ועשב אומר שירה לשם יתברך, בלי תמיהה ובלי שום מחשבות זרות, ואינם מצפים לשום תשלום גמול! כמה יפה ונאה כששומעין השירה שלהם! וטוב מאוד **ביניהם** לעבוד את ה' ביראה".

לדעת ר' נחמן העשבים מסייעים לאדם להתפלל.. אצל ר' נחמן המרחב הפתוח של השדה הוא חלק מעולמו של המתפלל, של הדבק בעבודת ה'. השדה חיוני לתפילה, ואם הוא חסר – 'והאדמה לא תיתן את יבולה' – אזי חסרה גם תפילתו של המתפלל.

יש כאן אולי הסבר בסיסי לתופעה המוכרת לרבים. חסידי ברסלב, מתאחדים עם הטבע ופונים אל בורא עולם בקול רם ובצעקות, כדי שישתלבו פניותיהם ותפילותיהם עם המתרחש בטבע.

והיכן הוא הרועה? הוא מכיר את הניגון השורה בעולם, ניגון המצוי בין העשבים – ניגונה של הבריאה.

מתוך מאמרו של ד"ר יואל רפא: "משירת העשבים נצפה ניגון של הלב"

איונה רונטלר

מלא טוב אלהות הנין, נכד אצל וצופר בן-ישי

בן צומח ואפרת – הרבה שמחה ונחת!

6" קשט ססד...

סדנת יצירה לכל המשפחה

מוזמנים לסדנת יצירה בהנחייתה של בת חן חביביאן
בת חן בוגרת בצלאל במחלקה לעיצוב קרמי וזכוכית מדריכת תעסוקה וטיפול באמצעות אומנות.

בסדנה :

ניצור דחלילים קטנים מחומרים שונים,

נעטר עציצים בחומרים טבעיים וגם צבעוניים ולבסוף נשתול עציץ פרחוני.

(במהלך הפעילות נשתמש בחומרים מלכלכים אנא הערכו בהתאם).

הפעילות מתאימה לילדים ולמבוגרים ולכל מי שאוהב ליצור .....

יום שלישי י"ד בשבט 30.1.18

בחד"א ימין

נצעה נס תעלה

על בצל קטן "מיותר" ועל מסלול פריחה נסתר

הצצה אל מפגש מרתק בין חקלאות ופריחה

לכבוד ט"ו בשבט תספר לנו סלעית לזר על המחקר שעשתה לעבודת הדוקטורט בנושא : פריחת השושן.

השושן הוא סמל תרבותי ואמנותי, שהפך לגידול חקלאי חשוב בתעשיית הפרחים העולמית.

בהרצאה נשמע כיצד מנגנון הפריחה שלו מותאם לסביבה בה הוא מתפתח, מהו הסוד הגדול שחשפה סלעית בהקשר הזה ומדוע המחקר שלה יצר מהפכה בעולם החקלאי והמדעי.

יום רביעי ט"ו בשבט 31.1

בשעה 20:45

במועדון לחבר

בואו בשמחה ל. תרבות